

G20-mötet:

Musen som röt i Pittsburgh

–Vi välkomnar väldigt mycket slutsatstexterna som de nu ligger. Jag ser det som stora svenska framgångar och framgångar för EU, sa en nöjd Fredrik Reinfeldt efter att familjefotot i Pittsburgh avklarats. Att förberedelserna för miljötoppmötet i Köpenhamn inte avancerade en millimeter bekymrade honom inte märkbart.

Men vad var det då som var så positivt och framgångsrikt?

Han var nöjd med att vaga löften kanske senare kommer att skrivas om till regler som antas internationellt.

– Det är bra skrivningar om behovet av att långsiktigt verka för uthålliga offentliga finanser, tyckte vår nya Tage Erlander.

Det kan vara på sin plats att titta lite närmare på vad som G20 kläckte i Pittsburgh. De viktigaste punkterna handlade om bonusar för bankirer och värdepappershandlare (golden boys), regler för storleken på bankernas eget kapital i förhållande till utlåningen, G20 som ersättare för G8, och Internationella Valutafondens och Världsbankens roller och sammansättning.

Inget tak på bankirernas bonusar

Ska det sättas ett tak på de bonusar som bankerna betala ut till sina direktörer och

”traders”? Om den frågan rörde det mot-sättningar redan innan mötet.

– Festen är över, lovade Anders Borg ett par veckor innan Pittsburgh.

– Sätter G20 inget tak på bonusarna lämnar Frankrike mötet, sa trotsigt Nicolas Sarkozy innan han bordade sin Airbus.

Kravet på ett bonustak var en gemensam linje för Tyskland, Frankrike och några andra länder tillsammans med Sverige.

USA och Storbritannien var emot ett tak och föreslog i stället att en stor del av bonusarna ska fördelas över en treårsperiod och kopplas till företagets resultat samt kunna bli återbetalningsbara utifall risktagandet lett till förluster. På Wall Street och i London City är storbankerna rädda att ett tak på bonusarna ska få ”de bästa elementen” att fly till Singapore, Dubai och andra nya finanscentra.

Resultatet av mötet blev som väntat en uppslutning bakom USA:s position. Jag vet inte hur stora mössen är i Pittsburgh, men ryttandet var knappt hörbart. Inte ett enda beslut togs för att sätta ”stopp på festen” som Borg sa. Nicolas Sarkozy som skulle lämna mötet skröt i stället demagogiskt om att G20s beslut var en

”revolution”. Fransmännen som brukar känna igen en revolution då den sticker upp huvudet undrar nog om Sarkozy fått fnatt.

Enligt Obama och Brown ska 50-60 procent av bankirernas bonus bindas för en treårsperiod och bero på företagets resultat. Alltså ska 40-50 procent delas ut under samma villkor som förr. För en vanlig löntagare är 40 procent av en bankirs bonus mer än ett decenniums inkomster. Var det någon som sa ”revolution”?

Gordon Brown sa i stället att ”åtagandena om bonusarna innebär slutet på ett oacceptabelt och misstrott system”. Bankmän på Wall Street sa däremot till Financial Times att bankerna redan fungerar efter sådana regler, men att det var ”bra att det sattes ned på pränt”. Så var det med den ”revolutionen”. Wall Street inser att inget som ministrarna i Pittsburgh gjorde hotar finanskapitalets intressen.

Inga hinder för spekulatören

Det andra viktiga problemet som de stora i G20 tvistade om är vilka regler som ska gälla för storleken på bankernas egna kapital i förhållande till deras utlåning.

Avregleringen av finansmarknaden gav banker och andra finansinstitut möjlighet

”Inte ett enda beslut togs för att sätta ”stopp på festen” som Borg sade.”

att till maximum utnyttja den så kallade ”hävstångseffekten”. När bankerna var ”ansvariga” kunde de låna ut tio till femton gånger mer än det egna kapitalet. I den avreglerade djungelfinansens tid blev det vanligt att bankerna lånade ut upp till 40 gånger det egna kapitalet. När allt gick bra gav det vinster på upp till 25 procent på det egna kapitalet. Men i utförsbacken som startade hösten 2007 vändes logiken för många och det överdrivna risktagandet dränkte små som stora. Lehman Brothers var den största av dem alla.

Helgens G20 var helt oförmöget att anta riktlinjer för hur bankerna i framtiden kan använda ”hävstången” för att

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-ickekommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

G20 mötte protester i London.

"När bankerna var "ansvariga" kunde de kunde de låna ut tio till femton gånger mer än det egna kapitalet. ..I den avreglerade djungelfinansens tid blev det vanligt att bankerna lånade ut upp till 40 gånger det egna kapitalet."

öka de egna vinsterna. Varje land "rekommenderas" att övervaka bankernas kapital och i slutet av 2010 ska internationella regler antas. Tro det den som vill. Ingen bindande överenskommelse antogs och motsättningarna mellan USA och EU i den här frågan är djupa. Det var därför som inte ens en tillstymmelse till bindande text antogs i frågan.

Motsättningarna mellan europeiskt kapital och amerikanskt kapital är seriösa. Nya bokföringsregler går emot de europeiska bankernas intressen om storleken på det egna kapitalet ökas från nuvarande 8 procent till 10 procent av utlåningen. Därav de suddiga skrivningarna om att reglerna ska harmoniseras till slutet av 2010. Men motsättningarna inom det internationella bankkapitalet är för stort för att ett nytt regelsystem ska vara antaget inom ett år. Därför angav G20 inga konkreta riktlinjer om hur reglerna ska se ut.

Nu ska det stå klart att nya regler inte kommer att hindra nya spekulationsbubblor där bankerna än en gång spelar huvudrollen. Financial Times berömda chefekonom Martin Wolf menar att finanssystemet som växer fram ut krisen "är värre än det som föregick krisen".

– De som överlevt krisen utgör ett oligopol /fävalde/ av finansiella monster, alltför stora och alltför sammanbundna för att kunna gå omkull. De är vinnarna för det är de som fått mest statligt stöd. Man kan lätt förutse deras uppträdande när man tar i beaktande allt som underlättar risktagning, skriver Wolf och drar ett löjes skimmer över G20s bekymmer över reglerna.

– Det är som att rätta till raderna av liggstolar på Titanics fördäck, ytterst futilt.

– Att låta skötseln av finansiella etablissemang styras av aktieägarnas intressen är rena vansinnet eftersom de bidrar med endast tre procent av utlåningen. Sett till deras kapitalistiska struktur är de stora finansinstituten som gjorda för att spekulera med skattebetalarnas pengar, skriver Martin Wolf.

G20 ersätter G8

Det har legat i luften länge. Det forna G7, eller G7 + Ryssland= G8, behövde utvidgas för att spegla ändrade styrkeförhållanden på världsmarknaden. I G20 ingår nu Kina, Indien, Brasilien, Sydkorea och Sydafrika. Av diplomatiska orsaker var detta en nödvändig förändring. Kina kan inte lämnas utanför en

grupp som diskuterar världsekonomin. Men samtidigt ligger accenten på "diskuterar". G8 var ingen ekonomisk världsregering utan bara en samordningsklubb, ofta dominerad av motsättningar. Att G20 skulle kunna bli något annat än ett ännu vidare diskussionsforum är högst osannolikt.

Det är samma diplomatiska nödvändigheter som ligger bakom mötets rekommendation att inflyttandet i Internationella Valutafonden och Världsbanken bör justeras. I dag har exempelvis Italien lika stort inflytande i Valutafonden som Kina, trots att Kinas ekonomi har mångfalt större betydelse för världsekonomin än Italiens.

G20 en orkesterdirigent?

– Vi måste agera tillsammans så att återhämtningen skapar nya jobb och nya industrier och samtidigt förhindra den typ av obalans och överdrifter som ledde oss in i krisen, sade Barack Obama till ministrarna i G20.

Det låter fint men kommer aldrig att bli verklighet. Det finns ingen orkesterchef för världsekonomin. Samma dag som Obama uttalade sin önskan om samarbete stod det i en liten tidningsnotis att CIA tillsatt en arbetsgrupp som ska stu-

dera framtida miljöproblems inverkan på USA:s nationella säkerhet, vad gäller flyktingströmmar, höjda vattennivåer, matförsörjningen och tillgången till råvaror. Varför inte tillsätta en internationell arbetsgrupp eller satsa all energi på att göra stora framsteg i Köpenhamn?

Obama vill skapa nya jobb och nya industrier. Gott och väl. Men det helt överskuggande problemet för existerande industri är den enorma överproduktionen i viktiga grenar. Martin Wolf varnar för stora "monster" i finansvärlden som leker med skattepengar. Men ut ur den aktuella krisen växer det också fram allt större industriella monster som helt fritt kan spela på världsmarknaden.

Medan världens politiska ledare ägnar sig åt att städa på Titanics fördäck går världen mot en allt intensivare kapitalistisk konkurrens där det första som kommer i kläm är den redan hårt ansatta sociala välfärd som den industrialiserade världens arbetande kämpat sig till under ett sekel av upp- och nedgångar i klasskampen.